

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 515/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Záhradnícka 51, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37Up/714/2021 zo 4. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) vydaným vyšším súdnym úradníkom, označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať trovy konania.
2. Dňa 30. septembra 2021 bol sťažovateľke doručенý platobný rozkaz č. k. 37Up/714/2021 z 27. septembra 2021 v právnej veci žalobcu DvaL, spol. s r. o., proti sťažovateľke ako žalovanej o zaplatenie 1 415,70 eur s prísl. Okresný súd sťažovateľke uložil zaplatiť žalobcovi do 15 dní od doručenia platobného rozkazu žalovanú istinu spolu s príslušenstvom alebo v tej istej lehote podať odpor. Sťažovateľka bola zároveň poučená, že oneskorene podaný odpor, odpor podaný bez vecného odôvodnenia, neoprávnenou osobou alebo zákonom nepredpísaným spôsobom súd uznesením odmietne.
3. Sťažovateľka podala proti platobnému rozkazu odpor 13. októbra 2021, a to elektronickými prostriedkami ako elektronický autorizovaný dokument vo formáte .asice z Ústredného portálu verejnej správy.

4. Napadnutým uznesením č. k. 37Up/714/2021 zo 4. mája 2022 okresný súd rozhodol tak, že odpor sťažovateľky proti platobnému rozkazu odmietol s poukazom na § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 307/2016 Z. z.“), podľa ktorého súd bez toho, aby vyzýval žalobcu na vyjadrenie, odmietne odpor podaný elektronickými prostriedkami inak ako podľa § 11 ods. 2 zákona č. 307/2016 Z. z. Okresný súd v napadnutom uznesení konštatoval, že odpor bol podaný elektronickým spôsobom do elektronickej schránky súdu, bol autorizovaný podľa osobitného predpisu, avšak nebol podaný na predpísanom formulári, a preto nespĺňa procesné podmienky v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 307/2016 Z. z.

5. Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu podala sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 37Up/714/2021 z 31. mája 2022 tak, že sťažnosť sťažovateľky zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka namieta, že jej právo podať odpor bolo porušené tým, že sa okresný súd vôbec nezaoberal vecnou stránkou odporu, ale len formou podania odporu. Takýto postup okresného súdu podľa sťažovateľky nenaplnil požiadavku efektívneho vykonania práva na súd sťažovateľky.

7. Okresný súd sa podľa nej neriadil ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu v súvislosti s výkladom právnych predpisov a ich inštitútov. Argumentuje predovšetkým nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 380/2020.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

9. Sťažovateľka mala k dispozícii na ochranu označených práv proti napadnutému uzneseniu okresného súdu (vydanému vyšším súdnym úradníkom) č. k. 37Up/714/2021 zo 4. mája 2022 opravný prostriedok (sťažnosť), ktorý aj využila. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práva sťažovateľky napadnutým uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom bol v zmysle § 248 Civilného sporového poriadku súd prvej inštancie, t. j. okresný súd.

10. Ústavný súd konštatuje, že s ohľadom na princíp subsidiarity nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti sťažovateľky, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

11. *Obiter dictum* ústavný súd poukazuje na argumentáciu sťažovateľky v podanom odpore proti platobnému rozkazu, kde namieta okrem iného porušenie práv spotrebiteľa, nekalé obchodné praktiky a neprijateľné zmluvné podmienky v príkaznej zmluve uzatvorenej medzi sťažovateľkou a právnym predchodcom žalobcu. Za neprimeranú považuje najmä zmluvnú pokutu, ktorej úhrady sa žalobca v posudzovanom konaní domáha.

12. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je systém ochrany spotrebiteľa zavedený okrem iného smernicou Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica 93/13“) založený na myšlienke, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti (Banco Primus, rozsudok z 26. 1. 2017, C-421/14, bod 40). Vzhľadom na takéto znevýhodnené postavenie čl. 6 ods. 1 tejto smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (Gutiérrez Naranjo a i., rozsudok z 21. 12. 2016, C154/15, C-307/15 a C-308/15, body 53 a 55, Banco Primus, rozsudok z 26. 1. 2017, C-421/14, bod 41).

13. Ďalej z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vnútroštátny súd má *ex offico* posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti smernice 93/13, a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, hneď ako je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (Aziz, rozsudok zo 14. 3. 2013, C 415/11, bod 46, už citované rozsudky Banco Primus, Gutiérrez Naranjo). Pri neexistencii účinného preskúmania potenciálnej nekalej povahy podmienok predmetnej zmluvy nemožno zaručiť dodržanie práv priznaných smernicou 93/13 (Kancelária Medius, rozsudok zo 4. 6. 2020, C-495/19, bod 35).

14. V rozsudku zo 17. mája 2022 v spojených veciach SPV Project 1503 (C-693/19) a Banco di Desio e della Brianza a i. (C-831/19) Súdny dvor uviedol, že požiadavka účinnej súdnej ochrany vyžaduje, aby súd rozhodujúci o nariadení výkonu rozhodnutia mohol posúdiť, a to aj po prvýkrát, prípadnú nekalú povahu zmluvných podmienok, na základe ktorých súd vydal platobný rozkaz na návrh veriteľa, a proti ktorému dlžník nepodal odpor.

15. Kogentnosť už spomínaného čl. 6 ods. 1 smernice 93/13 vyžaduje preskúmanie rozhodnutí v spotrebiteľských veciach a posúdenie neprijateľných zmluvných podmienok obsiahnutých v spotrebiteľských zmluvách aj tam, kde ide o rozhodnutie právoplatné. Ak teda v posudzovanom konaní z rôznych dôvodov súd dosiaľ nepreskúmal argumentáciu sťažovateľky a prípadnú neprijateľnosť zmluvných podmienok spotrebiteľskej zmluvy uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobcu a sťažovateľkou, ústavný súd je toho názoru, že v prípadnom exekučnom konaní bude povinnosťou exekučného súdu uvedené *ex offico* posúdiť.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2022

Peter Straka
predseda senátu